

Politibeslag i pasientjournalene til torturofre

I september 2001 ble senteret til Human Right Foundation i Diyarbakir i Øst-Tyrkia ransaket av politiet som tok beslag i arkiver og pasientjournaler. To leger ble sendt i indre eksil, mens lederen av senteret ble bøtelagt.

Begrunnelsen for boten til senterets leder Sezgin Tanrikulu var at myndighetene karakteriserte virksomheten som ulovlig. Senteret driver dokumentasjon av tortur og behandler torturofre. Tanrikulu nektet å betale boten da dette ville være det samme som å akseptere påstandene om ulovlig drift. Myndighetene tok ut tiltale mot Tanrikulu og rettssaken ble holdt i Diyarbakir 19. mars 2002.

Protest fra Norge

Legeforeningens utvalg for menneskerettigheter protesterte på politiets fremferd overfor tyrkiske myndigheter i oktober 2001.

Den tyrkiske legeforening og Human Right Foundation appellerte til internasjonale organisasjoner og andre legeorganisasjoner om å være observatører under rettssaken. Erfaringer viser at internasjonal tilstedeværelse gjør det vanskeligere for tyrkiske myndigheter å forfølge leger og andre som arbeider for menneskerettigheter (1). Saken var av prinsipiell betydning fordi uvedkommende får innsyn i opplysninger pasienten har gitt i et lege-pasient-forhold. Rettssaken gjaldt også mulighetene til å arbeide for menneskerettigheter i Tyrkia og til å behandle fanger som har vært utsatt for tortur.

Legeforeningen besluttet å sende en representant til rettssaken, og fikk støtte til dette fra Utenriksdepartementet som også vurderte saken som svært alvorlig.

Rettssaken

Rettssaken 19. mars varte i ca. 90 minutter før dommeren besluttet å utsette saken. Dette er ikke uvanlig i slike saker, men tyrkerne

Fengslet i Diyarbakir. Tortur og andre brudd på menneskerettighetene forekommer hyppig i tyrkiske fengsler. Leger og andre som dokumenterer forholdene blir overvåket og straffet. Foto N.Husom

oppfattet utsettelsen positivt fordi dommeren hadde tatt seg tid til å høre forsvarers argumenter.

Forsvaret ble ledet av en kvinnelig advokat fra Ankara som fikk 20 minutter til sitt innlegg. Nærmere 70 mennesker hadde presset seg inn i rettslokalet på ca. 50 kvadratmeter. Blant disse var representanter for en rekke internasjonale organisasjoner som World Medical Association, Amnesty International, Lawyers for Human Rights, Inter-

— fakta —

Diyarbakir

Diyarbakir ligger i de kurdiske områder i Tyrkia nær grensen til Irak. Byen hadde for noen år siden 500 000 innbyggere. I dag bor det cirka to millioner mennesker der. Tyrkiske myndigheter har drevet systematisk utrensking i landsbyene rundt Diyarbakir. Mange av innbyggerne er derfor internflyktninger på vei vestover.

national Physicians for Prevention of Nuclear War, Røde Kors og International Rehabilitation Center for Torture Victims.

Nødvendig med støtte

Legeforeningen mener det er helt nødvendig å støtte kolleger som blir forfulgt for engasjement i menneskerettighetsarbeid. Leger må heller ikke bli straffet for å behandle skadde uansett hva slags politisk tilhørighet pasienten har. Legeforeningen kan heller ikke akseptere at andre får kjennskap til opplysninger som er kommet frem i et lege-pasient-forhold. Pasienter må være trygge på at informasjonen de gir til leger ikke kan bli brukt mot dem som grunnlag for straffefølgelse eller andre negative tiltak.

— Bjørn Oscar Hoftvedt, Legeforeningens utvalg for menneskerettigheter

Litteratur

1. Hoftvedt BO, Varvin S. Leger kjemper mot tortur i Tyrkia. Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3831.
2. Hoftvedt BO, Varvin S. Legeforeningen – en pådriver i menneskerettighetsarbeidet. Tidsskr Nor Lægeforen; 122: 115.

Apotek kan utstede Schengen-attester

Apotekene kan nå utstede attesten som kreves for å ta med narkotiske legemidler på reise til Schengen-land. Attestordningen har vært gjeldende siden Norge ble med i Schengen-samarbeidet i mars i fjor. Da ordningen ble innført, bad Legemiddelverket pasientene om å kontakte legene for å få denne attesten utstedet.

Flere leger reagerte fordi de følte seg dårlig informert om ordningen. I praksis har det vært Legemiddelverket som har utstedt attesten det siste året, skriver Legemiddelverket i en pressemelding.

Helsedepartementet har nå inngått en avtale med Norges Apotekerforening som innebærer at apotekene overtar denne oppgaven fra 15. april 2002. Attestene utstedes mot et gebyr. Eksempler på legemidler man bør ha med attest for: Flunipam, Rohypnol, Sobril, Stesolid, Valium, Vival og legemidler som inneholder morfin eller petidin, samt legemidler som Ritalin og Dexedrine. Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Italia, Luxembourg, Nederland, Norge, Portugal, Spania, Sve- rige, Tyskland og Østerrike er med i Schengen-samarbeidet.

Mer informasjon om Schengen-samarbeidet finnes på Legemiddelverkets nettsider (www.legemiddelverket.no).